

Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanı Tuncay Yılmaz'a göre soygunların yüzde 70'i müze, örenyeri ve depolardan yapılıyor

'PKK, eski eser kaçakçılığına başladı'

HÜLYA KARABAĞLI

ANKARA - Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı Tuncay Yılmaz, PKK'nın son 2 yıldır eski eser kaçakçılığı da yaptığını belgelendiğini söyledi. Tarihi eser soygunlarının yüzde 70'inin müze, örenyeri, kütüphane ve depolardan yapıldığına dikkat çeken Yılmaz, Kültür Bakanlığı'nın yurt genelindeki eserleri, "kopya" olup olmadığı yönünden incelemesi gerektiğini bildirdi.

Kaçakçılık olaylarına Kültür Bakanlığı'ndan verilen belgeyle resmi kimlik kazanan "koleksiyonerlerin" de karışıklarına işaret eden Yılmaz, "Kâğıt üzerinde koleksiyonerlerin ellerindeki eserler gözüküyor. Gerçekte bunlar var mı yok mu bilinmiyor. Koleksiyonerlere periyodik denetim uygulanmalı" dedi.

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı Tuncay Yılmaz, Anadolu'daki kültür mirasının yurtdışına pazarlanması ve soygunların önlenmesi konusundaki sorularımızı şöyle yanıtladı:

- Tarihi eserlerin kaçırdılması sistemli bir örgüt tarafından mı yapılıyor?

- Türkiye'de eski eser kaçakçılığının, çok sistematik ve organize gruplar tarafından yapıldığını söylemek doğru olmaz. Bunlar bir şekilde hemen bir çete oluşturup eserleri kaçırdıktan sonra dağılıyorlar. Doğrudan doğruya yurtdışı bağlantısı olan Edip Tellî, Bence, 1995 yılı içindeki en önemli bulgumuz PKK'ye mensup insanların eski eser kaçakçılığına karışıklarının belgelenme-

si oldu. Kısaca yerleşik ve yaygın organizasyon yok.

- Kaçırma işleminde en çok Bulgaristan yolunun kullanıldığı öne sürülüyor. Başka yollar da var mı?

- Bulgaristan, Batı'ya çıkış kapısı olduğu için dikkat çekiyor, ama Yunanistan yolu da kullanılıyor. 5 ton, 6 ton ağırlığında çıkarılan eserler var. Bunlar, deniz, hava, karayoluyla mı çıkarılıyor, yerli bilgi yok. "Uyuşturucu kaçırma eski eser ka-

çırmıyor" demek de mümkün değil. Bazen bu organizasyonların çakıştığı da oluyor. Nereye zayıf bulurlarsa o yolu kullanıyorlar.

- Kültür Bakanlığı'nın korumakla yükümlü olduğu bu yerlerde yeterli önlem aldığını düşünüyor musunuz?

- Bunu söyleyebilmem zor. Elimdeki rakamlara baktığım zaman kaçırılan tarihi eserlerin büyük bir bölümünün bakanlığın koruması altında olan

alanlardan olduğu görülüyor. İkinci olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idaresi altındaki yerler geliyor. Bakanlık, korunma için elektronik tedbirler mi alacak, yoksa koruma görevlisi sayısını mı çoğaltacak, bunları bilmiyorum, ama gerçek olan eserlerin alındığı. Çünkü yüzde 70'ine yakını müze, örenyeri, depo ve kütüphaneden alınıyor. Korunan yerlerden alınması bize bu mekânlarda görevli olduğunu gösteriyor. Görevlilere rağmen

çalınıyorsa "tedbir zaafiyeti var" demektir.

- Kaçırılan eserleri nasıl arıyorsunuz? Sağlıklı bilgilerle mi yola çıkıyorsunuz?

- Sorun burada. Kültür Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün var olan eserlerine ilişkin sağlam bir envanter çıkarması gerekir. Bu olursa neyin çalınıp neyin çalınmadığını anlamak kolaylaşır. En azından olay için bizi zamanında uyartırlılar. Envanter yoksa "10 tane halı çalındı diye bildirmek" anlam ifade etmiyor. Piyasada satılan ve eski eser olmayan halılarla çalınanı nasıl ayırt edeceksiniz. Her bir eserin ayrı ayrı fotoğraflanması lazım. Eserin tüm özelliklerinin bilinmesi ilk koşul.

- Kaçakçıların yakalanmasında yararlanan güvenlik güçleri ve muhbirlere para ödülü veriliyor mu?

- Güvenlik güçlerine ve muhbirlere veriliyor. Biz daha önceki miktarların yükseltilmesinden yanayız. Bu çerçevede Kültür Bakanlığı yüzde 200'lük bir artışı öngören çalışmanın içinde. Maliye Bakanlığı'ndan olumlu görüş alınırsa bu yıl yeni oranlar uygulanacak.

- Kültür Bakanlığı'nda resmi belgeli koleksiyonerlerin kaçakçılık olaylarına karıştıkları görülüyor. Bu durum neyin göstergesi?

- İşin kötü tarafı biz olayların yasadışı dolaşımına bakıyoruz. "Koleksiyoner" belgesini biz vermiyoruz. Sadece yakaladığımızda, koleksiyoner, kaçakçı çıktığında bakanlığa "Bu insanları siz belirliyorsunuz, ama soruşturma aşamasında bize de bilgi verin" diyoruz. Bakanlık, koleksiyonerleri periyodik olarak denetime almalı.